

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 100 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei
Pe jumătate de an 50 „		
Pe un pătrar de an 25 „		
Un număr 2 Lei.		
Pentru străinătate pe un an 150 Lei.		

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 1. B. 1925.

Prea On. Domni Protopresbiteri, Onarată Preoțime parohială.

Se cunosc greutatea și sacrificiile, cu cari s'a înființat Institutul Biblic al bisericii noastre. Am jertfit cu toții pentru înființarea acestui Institut, pentru ca să se poată edita pe lângă Sf. Scriptură și toată literatura, de care au trebuință preoții în activitatea lor pastorală, sau de care are nevoie poporul pentru educația lui religioasă-morală.

Nu s'au împlinit încă doi ani de zile, de când și-a început activitatea modestă și deja a editat 6 broșuri de propagandă religioasă-morală și un calendar de părete pe a. 1925 și are sub tipar și alte lucrări de valoare, ce vor trebui să apară în curând.

Fără concursul și propaganda On. Preoțimi parohiale, aceste cărți însă nu vor putea ajunge în mâinile poporului, pentru a cărui luminare s'au tipărit. Și în acest caz, tot ce se tipărește, depozitează în magazine.

Așteptăm dela P. On. Domni Protopresbiteri și dela On. Preoțime parohială, ca să dea cea mai mare atențiune broșurilor tipărite de Institutul Biblic. Indatorăm pe toți preoții din eparhia noastră, ca să desfacă cât inai multe cărți de ale Institutului Biblic în parohia lor, pentru că numai astfel vom ajunge la scopul dorit și pentru care am jertfit cu toții.

Observăm, că broșurile Institutului Biblic nu sunt scumpe. Preoților, cari se obligă la desfacerea lor, li-se face un rabat, ca răsplată pentru munca lor și cărțile li-se dau și pe credit, trebuind să plătească costul lor numai după ce le-au desfăcut, sau pe măsura ce le desfac.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 19 Ianuarie 1925.

Episcopul diecezan:
Dr. Iosif Tr. Badescu

Nr. 567. B. 1925.

Prea Onorați Domni Protopresbiteri, Onorată Preoțime parohială.

Intre publicațiile menite a lucra la răspândirea luminei și a bunelor moravuri în popor este și revista „Abina”, pe care o tipărește Fundațiunea culturală „Principele Carol”.

Această revistă demnă de a sta pe masa oricărui creștin iubitor de învățătură și cu râvnă pentru cele sufletești, deși se află în al XIII-lea an de existență, abia dacă a putut pătrunde pe alocuri în comunele noastre.

În interesul ridicării straturilor adânci ale poporului nostru, atragem atențiunea Prea Onorați Domni Protopresbiteri și a On. Preoțimi parohiale asupra acestei reviste și o recomandăm cu toată căldura pentru abonare pe seamă bibliotecilor parohiale, precum și pentru răspândire între credincioșii bisericii noastre.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 7 Martie 1925.

Episcopul diecezan:
Dr. Iosif Tr. Badescu

Rusaliile.

„Trimite-vei Duhul tău și toate se vor zidi și vei înoi fața pământului”
(Ps CXXX v. 30.)

Era ziua „praznicului a cincizeci de zile”. Cei unsprezece „erau împreună adunați la un loc” (Fapt. Ap. II 1). Erau adunați într'o casă, șezând fricoși, înspăimântați, îndesuți la olaltă, ca o turmă fără păstor în ceasul primejdiei. „Și s'a făcut fără de veste din cer sunet, ca de o suf-lare de vifor ce vine repede, și s'au umplut toată

casa unde ședeau. Și s'au arătat lor limbi împărțite ca de foe și au șezut pe fiștecarele din ei. Și s'au umplut toți de Duh Sfânt și au început a grăi într'alte limbi, precum le da lor Duhul a grăi" (Fapt. Ap. II 2—4).

Așa s'a întâmplat pogorârea duhului Sfânt. Așa au primit cei unsprezece Apostoli pe Duhul Sfânt, care i-a îmbrăcat cu putere de sus.

Fără această putere a Duhului Sfânt Apostolii ar fi rămas lipsiți de adevăratul suflu de viață și de adevărata putere inspiratoare.

Duhul Sfânt a venit cu un vifor, care nimicește tot ce-i stă în cale; s'a pogorât ca focul, care arde toate; și ca o flacără luminoasă a intrat în Apostoli, risipind dintr'ânșii orice întunec. Astfel i-a schimbat cu desăvârșire și a ars dintr'ânșii tot ce a fost rău și omenesc, luminându-i și umplându-i de sfințenie.

Și din această clipă ceata cea mică a Apostolilor — până acum fricoasă și ascunsă — iese la larg, ca să propoveduiască învățăturile mântuitoare ale lui Christos cel restignit, căci prin povățuirea și inspirația nevăzută a Duhului Sfânt se simte în stare să străbată prin întunec la lumină, cucerind o lume întreagă — îmbătrânită în păcate și fărădelegi — pentru idealul, care le încălzea inimile.

Adevărat grăiește cel dintre sfinți părintele nostru Ioan Gură de aur, când zice, că în felul acesta nu niște oameni mânați de Duhul Sfânt, ci însuși Duhul Sfânt este, care glăsuește prin ei, după făgăduința Mântuitorului „*Căci nu voi sunteți cei ce grăiți, ci Duhul Tatălui nostru, care grăiește în voi*" (Mat. X 20).

Însă Duhul Sfânt nu s'a pogorât pe pământ numai pentru Apostoli. El s'a pogorât pentru toți creștinii, pentru toată biserica și pentru toată lumea de atunci și cea viitoare, ca să se plinească cuvintele Psalmistului: „*Trimite-vei Duhul tău și toate se vor zidi și vei înnoi fața pământului*" (Ps. CXXX. 30).

Deja din primul moment ceata cea mică a credincioșilor, care abia număra 3000 de oameni, îmbrăcată fiind cu putere de sus, se prezintă lumii ca o societate încheată și solidară, ca biserică creștină.

O putere ca aceasta nu se mai văzuse până atunci. Este puterea cea ne biruită a Duhului Sfânt, care a luminat și încălzit inimile împet-

rite de păcate, făcându-le pământ roditor pentru cuvântul Domnului.

Astfel se alcătuește o nouă biserică: biserica creștină și se lățește pe pământ împărăția lui Dumnezeu, în care „*prin Duhul Sfânt tot sufletul viează și cu curăție se înalță*" (Antifon gl. 4). Această lucrare este aceea putere creatoare, despre care zice Psalmistul: „*că va înnoi fața pământului*".

„*Prin Sfântul Duh izvoresc izvoarele darului, carele adapă toată saptura, spre rodie de vieță*" (Antifon gl. 4), căci Duhul Sfânt, asemenea soarelui de primăvară, sparge nepăsarea și receala pentru cele sufletești, topește ghiața păcatelor și pornește lacrimile pocăinței ca niște izvoare bogate, care schimbă fața sufletului. Sufletul se preface astfel într'o primăvară bogată, în care înfloresc virtuțile curate și sfințe, cari rodesc mulțimea faptelor bune.

Să ne rugăm deci, ca Duhul Sfânt să vină și să se sălășluească și în sufletele noastre păcătoase și să ne lumineze și încălzească spre cugete, cuvinte și fapte curate și bune, ca și prin acestea să se preamărească puterea de vieță făcătoare a Duhului Sfânt, iar noi să ne mântuim.

Pr. S.

Este biserica reacționară?

Una din erorile, în care se complac adversarii mărunți și subțiți ai bisericii, e aceea de a o crede și de a o prezenta drept reacționară. Ei se declară democrați și socot consecvență cu democrația o atitudine dușmănoasă instituției clădite pe doctrina lui Isus, care ar împiedeca progresul social și politic, iar în ordinea culturală ar țintui masele în obscurantism.

În adevăratul spirit evanghelic, ordinea politică îi este indiferentă bisericii. „*Dați cezarului ce este al cezarului*" n'are sensul unor preferințe cezariste, ci al unei împăcări cu orice formă de stat dată, în care, pentru biserică, lucrul de căpetenie este acțiunea continuă de evanghelizare, de modelare a omului după chipul și asemănarea lui Isus Christos: „*Dați lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu*"!. O singură formă de stat proiectează creștinismul pe frontispiciul viitorului: teocratismul. Dar aceasta e o formă profetizată ca ultima încununare a upei societăți omenești universal încreștinate. Ea va însemna triumful definitiv al principiului bun în lume și se plasează în domeniul apocaliptic al speranței.

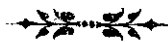
Ordinea socială însă nu-i este în nici un caz indiferentă, fiindcă regularea raporturilor dintre oameni după criteriul creștin e funcția principală a bisericii în mijlocul societății. Iar criteriul creștin e dreptatea și, mai mult decât dreptatea, iubirea și, mai mult decât iubirea, mila. O democrație care voințește înstăpânirea principiului dreptății și al omeniei nu poate avea un aliat mai sigur al idealurilor ei decât biserica. Și mai mult decât atât: o complectare a ei. Căci mai ales în taza de propagandă și de luptă, democrația simplifică în ochii masselor idealurile ei, reducându-le la unul singur: ideea de drept al fiecăruia, ce trebuie să triumfe. În acest stadiu ea face numai pe jumătate educația mulțimi, stărnind, pentru a-și asigura biruința, numai ideea de drept în individ și lăsând în umbră ideea de datorie. Lupta democrației românești se dă azi cu acest obiectiv exclusiv: dreptul individului, dreptul claselor. Aspectul ei e atât de crud, fiindcă lupta e o încăerare de egoisme individuale și de egoisme colective. Biserica e o educatoare a democrației laice triumfătoare, prin afirmarea ideii de datorie, prin punerea în funcție a conștiinței morale.

La baza democrației elvețiene stă ideea creștină. În Jurnalul de călătorie al unui filosof, Hermann Keyserling consacră unul din cele mai interesante capitole ale celebrei cărți, democrației religioase de peste ocean. Marea revistă „Neue Rundschau“ publică în Aprilie un fragment din memoriile lui Thomas Massaryk. Președintele republicii cehoslovace constată aceeași idee religioasă la baza democrației americane.

Și în vreme ce americanul își frecventează cu zel biserica lui, iar socialistul elvețian își are în club icoana lui Isus Christos, proaspătul democrat român, pitit în barba lui Marx, strigă pițigăiat: reacțiune!

(„Cuvântul“)

Nichifor Crainic.

Organizarea bisericii ortodoxe române.

Raportul prezentat Senatului de către P. S. Sa Episcopul Lucian al Romanului.*

Suntem chemați să ne pronunțăm asupra proiectului de lege privitor la organizarea bisericii ortodoxe române din Regatul României. Biserica este instituțiunea sufletului, deci problema, pe care avem s'o rezolvim, e profundă, complexă și delicată, ca însuși sufletul omenesc.

* În nr. 15 din a. c. al foii noastre am publicat o parte din raportul P. S. Sale Episcopului Lucian al Romanului, cu ocazia luării în discuția Senatului a proiectului de lege pentru organizarea bisericii noastre.

Considerând importanța istorică a legii de organizare și a desbaterilor în jurul ei, reproducem acum, după „Cronica Romanului“, întreg raportul P. S. Sale.

Pe platoul cetății dela Alba-Iulia s'a desfășurat în 2 Decembrie 1918 ultimul act din gandoasa epopee, pornită cu veacuri înainte, pentru unitatea politică a neamului românesc.

De atunci și până în prezent, în desbaterile Corpurilor legiuitoare, în congrese, în conferințe și în adunări publice, în cuvântări de amvon, în discursuri rostite de pe tribune sau de pe catedre, în tratate mai pretențioase sau în articole de ziare, la banchete sau la ospete, toți bunii patrioți, alarmați de unele mici neînțelegeri de căsnicie internă, accentuau necesitatea imperativă de a se înfăptui cât mai îngrabă unitatea sufletească a poporului român din România-Mare.

Am întins hotarele țării până aproape de limitele externe ale graiului românesc; am realizat deci, pentru acum, integral idealul național cu privire la granițele politice; rămâne se mai realizăm și unirea sufletească. În faptuirea acestei probleme pare a fi tema de predilecție și ținta, spre care să îndreaptă toate stăruințele bărbatilor cu rost în vieța statului.

Unitatea sufletească.

Dați-mi voie, ca în chestiunea aceasta să prezint opinie separată. Cred și mărturisesc, că unitatea sufletească a poporului român trăia bine lămurită în sufletul poorului român de pretutindenea, ca o putere dinamică, gata a frânge obezile spre a-și „da mână cu mână, cei cu inima română“. Unitatea sufletească a pregătit calea unității politice, care în mod natural trebuia să rezulte din capitalul de simțire și gândire a poporului român. Se poate oare admite, ca „vesela grădină, dulcea Bucovina“, care abia înainte cu 150 de ani prin perfidie a fost ruptă din trupul Moldovei să se fi înstrăinat sufletește, mai ales când în pământul ei scump se adăpostesc moaștele celui mai strălucit Voevod moldovean, ale lui Ștefan cel Mare și sfânt.

Dacă conștiința națională a unui popor în cursul evoluției sale ar putea să între într'o eclipsă sau ar putea să fie, prin măsuri politice, adormită sau abătută, nu poate fi cazul cu frații din Bucovina, cărora Suceava, Rădăuți, Putna, Sucevița, Dragomirna și alte localități și lăcașuri fără întrerupere le povesteau trecutul cuprinzător de fapte glorioase! Sau putea să se înstrăineze cu sufletul cealaltă sorioară, Basarabia, care în cursul veacului trecut de două ori a cântat: „Tristă mă despart de Tine, ce ca mamă m'ai iubit“, fiind prin teroare și viclenie răpită dela sânul mamei sale, dela Moldova?

În aprecierile mele scurte, bazate pe fapte istorice, nici odată nu mă gândesc la numărul cel mic al oportuniștilor și al ambițioșilor, cari doritori de slavă, sau râvnitori după un trai mai bun, își uitau datorii către neamul lor, ci totdeauna mă refer la la masa cea mare a țaranilor, cari în manifestările lor cele mai intime, în rugăciuni și cântece, își arătau dragostea lor față de Moldova. Granițele politice artificiale, ridicare prin fraudă, nu pot desființa, nici nu pot tulbura comunitatea de simțire a fraților de un sânge. De aceea legăturile sufletești ale Ardealului, mai întâiu cu Principatele, iar în urmă cu regatul Român, au fost continue și indisolubile. Încă

înainte de domnia lui Ștefan cel Mare, vlădici rătăcitori, cum a fost Ioan din Caffa Crimei, cutrierau satele Ardealului, întărind ortodoxia, sfințind și împărțind antimise, cărți slavone și grecești. Toți vlădicii din Ardeal își primeau hirotonirea la Târgoviște și la București, la Suceava și la Iași. Diptichul ierarhilor sfințiți în Principate se întrerupe la 1700 cu Athanasie Anghel, pentru a fi continuat din nou după 221 ani, de către P. S. S. Episcopul Roman Ciorogariu al Orăzii, care a fost hirotonit în paraclisul sfintei Mitropolii din București la 13/26 Martie 1921.

Legăturile națiunii românești.

Moșiile de adăpost dela Ciceiu cu 60 de sate în nordul Ardealului și dela Cetatea de Baltă, primite de Ștefan-cel-Mare după biruința dela Baia asupra regelui Matei Corvinul și păstrate de Petru Rareș; episcopiile înființate la Vad, la Feleac, la Galați, la Geoagiu, bisericile zidite la Hârlău și Telciu de Petru Rareș, la Scoreiu de Mircea-cel-Bătrân, la Ocna Sibiului și la Alba Iulia de Mihai Viteazul, la Făgăraș de Brâncoveanul Constantin, precum și mănăstirea dela Prislop, statornicită de călugărul Nicodim, care înființase Tismara și Vodița, nu sunt oare dovezi puternice de legătura și unitatea sufletească a Ardealului cu țara mamă? N'avea monarhia austro-ungară atâți oameni de pază pentru a împiedica trecerea călugărilor prin potecile Carpaților cu desagi umflați de cărți pentru trebuințele religioase ale creștinilor și pentru apărarea dreptei credințe. „Cartea românească de învățătură“, tipărită la Iași de către învățatul Varlaam, mitropolitul Moldovei, a străbătut până în cele mai dosnice sate și cătune din Bihor și din Maramureș. Comunitatea de gândire și simțire între Români din Ardeal și între frații lor din Regat, pe urma jertfelor făcute din ambele părți, ajunsese la o astfel de perfecțiune și sensibilitate, încât orice lovitură aplicată credinței sau culturii românești în monarhie afla cel mai viu răsunet la frații din Principate. Era doar acelaș suflet.

Numai astfel se poate înțelege elanul de însuflețire, cu care armata română, în preseara Adormirii Născătoarei de Dumnezeu din 1916, par'că prinzând aripi, a trecut Carpații, părăsindu-și tot ce avea drag acasă, pentru a-și lăsa ciolanele pe pământul Ardealului.

Datoria celor de astăzi

Regatul de azi a Italiei era împărțit în stătuțele și republici, cari veacuri dearândul s'au războit între olaltă. Dar înainte de a se fi realizat, în secolul trecut, unitatea politică a poporului italian, unitatea lui sufletească trăia ca o realitate în comoara de simțire și gândire, pe care genialul Dante Alighieri a depus-o în „Comedia Divină“. Tot asemenea unitatea sufletească a poporului român ființa ca o realitate vie în limba și în legea lui strămoșească, cu mult înainte de ce s'ar fi înfăptuit unitatea lui politică. De aceea aflu, că foarte nimerit și cu multă dreptate a afirmat distinsul nostru profesor universitar, părintele Ion Lupăș, că „Adunarea dela Alba Iulia din 1 Decembrie 1919 avea doar să consemneze într'un proces-verbal politic realitatea văzută clar de către cei ce osteniseră — dealungul veacurilor — pentru luminarea și buna îndrumare culturală a neamului nostru“.

Datoria noastră a celor de azi e, prin urmare, nu să creăm unitatea sufletească, ci să ne străduim, ca nu cumva prin purtarea și prin activitatea noastră particulară sau publică să zădărnim și să distrugem unitatea sufletească, pe care părinții, moșii și strămoșii noștri au înfăptuit-o cu mari jertfe.

Raportul dintre biserică și stat.

Celor nerăbdători și curioși a ști când va veni pe pământ Impărăția lui Dumnezeu, Domnul și Mântuitorul nostru, Isus Christos, le-a răspuns:

„Impărăția mea nu este din lumea aceasta“ (Ioan 18, 36) și iarăși „Impărăția lui Dumnezeu nu va veni pe pândite (prin surprindere): nici se va zice iată aici, sau iată acolo, căci Impărăția lui Dumnezeu înlăuntrul vostru este“ (Luca 17, 20—22). Iar când Pilat din Pont exasperat de tăcerea elocventă a Fiului lui Dumnezeu, l'a apostrofat: „Au nu știi, că putere am să te slobod său să te răstignesc“, cu blândețe i-a răspuns: „N'ai avea nici o putere asupra mea, de nu ți s'ar fi dat ție aceasta dela Tatăl meu“ (Ioan 19, 9—11). Fariseilor fățarnici și cărturarilor vicleni, cari voiau să-l vâneze în cuvânt, învinuindu-l, că răsvrătește poporul, ca să nu plătească dajdie împăratului, arătându-le chipul de pe dinar, le-a răspuns: „Dați dară cezarului cele ce sunt ale cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu“ (Matei 22, 20—22); și iarăși când apostolul Petru în clipa trădării a scos și a tăiat urechea slujbaşului, Fiul Omului îl dojenește cu cuvintele: „Întoarce sabia în locul ei, căci tot cel ce scoate sabia de sabie va muri“ (Matei 26, 52). (Ioan 18, 10—11).

Intemeietorul religiunii creștine, capul nevăzut al bisericii ortodoxe a condamnat rătăcirile de credință și a înfierat cu asprime imoralitatea și fără de legile tuturor claselor sociale de pe atunci, dar în contra statului, ca instituțiune și în contra puterii de stat, n'a rostit un cuvânt. Dimpotrivă, fără murmur a suferit batjocuri, ocări, bătăi și schingiuri și ca un miel fără glas a suferit cea mai rușinoasă și cea cumplită execuție, moartea pe cruce, implorând iertare pe seama judecătorilor săi nedrepti.

Din trecutul bisericii creștine.

Biserica creștină n'a fost întemeiată deci ca o instituțiune de concurență a statului, năzuind a-l înlocui, ci ca o instituțiune religioasă-morală înlăuntrul statului, pentru povățuirea oamenilor pe cărările fericirii vremelnice și vecinice. De aceea cel mai învățat și cel mai zelos propovăduitor al învățăturilor creștine, apostolul Pavel scrie Romanilor (Pav. XIII. 1—7: „Fraților tot sufletul să se supue stăpânilor celor mai înalte. Căci nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu; și stăpânirile cari sunt, dela Dumnezeu sunt orânduite. Pentru aceea cel ce se împotrivesc stăpânirii, orânduieii lui Dumnezeu se împotrivesc și cari se împotrivesc, judecată își vor lua. Căci diregătorii nu sunt frica faptelor celor bune, ci celor rele“.

„Dați dară tuturor cele ce sunteți datori: celui cu dajdia, dajdie: celui cu dijma, dijma; celui cu frică, frică; celui cu cinstea, cinste“.

Iată un exemplar om de ordine, un patriot neexcepționabil.

Primele comunități creștine s'au dezvoltat sub învățarea învățăturilor propovăduite de Apostoli, de Sfinții Părinți și de Mucenici, până când în veacul al IV-lea, sub Constantin-cel-Mare, religiunea creștină a fost decretată religione de stat și biserica a început a primi în stat forme de organizație mai pronunțate.

Biserica avea nevoie imperativă de protecția și ajutorul statului pentru a se consolida și a se răspândi. Împăratul Constantin se considera pe sine ca „un reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ, căutând să reliefeze în toate lucrurile caracterul sfânt al suveranului și stăruind cu ori ce preț să facă din realitatea terestră un fel de imagine a realității divine”. (Gh. Diehl: Istoria Imp. bizant).

În decursul epocii bizantine relațiile dintre stat și biserică au fost armonice, strânse și de ajutorare reciprocă. „Împărații participau la lucrările importante ale bisericii, întăreau alegerile de ierarhi, legiferau în chestiunile extern bisericești, asigurând prin bogate donațiuni scaunele arhieresti, mănăstirile, bisericile și numeroasele instituțiuni puse sub conducerea bisericii creștine.

Libertatea internă a bisericii însă n'a fost stânjenită. Ea putea să-și definească credința, să combată ereziile, să-și constituie ierarhia, să-și întocmească normele de organizație, justiție și administrație, fără a întâmpina dificultăți din partea statului. Dovada ne-o dă activitatea bogată a sinoadelor ecumenice și canoanele votate de Sfinții Părinți”. (Dr. I. Mateiu, Contribuțiuni la istoria dreptului bis., pag. 18).

Poporul român, în clipa când apare pe scena istoriei universale, este pomenit ca creștin. Cine și când l-a încreștinat? Nimenea nu știe cu precizie. Odiuoră se numeau Pavlicheni, de bunăseamă, fiindcă erau aderenți ai adevărului, spus de Ap. Pavel în scrisoarea I către Corinteni, că în biserică cinci cuvinte la înțelesul popoului sunt mai prețioase decât zece mii într'o limbă neînțeleasă (I. 14. 19).

Cum se strecoară păraiașul dela munte, măcinând bolovanii răsăriți în cale-i, prăbușind copaci și sfredelind stânci de granit, spre a-și face drum la câmpie, așa s'a strecurat poporul român prin valurile dușmănoase ale vremii, înlăturând tot felul de obstacole, răzbind la lumină și la libertate.

Inceputurile de organizare a bisericii ortodoxe române coincid cu primele urme de organizare a Principatelor române. Cele mai glorioase fapte de vitejie ale voevozilor sunt scrise cu spada pentru apărarea credinței creștine. Ștefan-cel-Mare primește atributul de „atlet al creștinătății”, iar Mihai Viteazul de „arhanghelul creștinismului”. Intreaga lor comoară de simțire și de alipire la biserică strămoșească este întruchipată în monumentele de artă plastică superioară, în mănăstirile, bisericile și schiturile cari împodobesc pământul țării române.

În timpuri războinice voevozii își expuneau viața iar domnițele își topeau juvaerele scumpe pe altarul patriei, iar în vremi de pace, domnitorii zideau biserici, școli, tipografii, azile și dădeau legi, iar domnițele coseau epitrafire și omofoare pentru preoți și vlădici și nenumărate odoare pentru icoana Maicii Domnului. Istoria universală a poporului român este identică cu istoria bisericii ortodoxe, după cum din limba cărților bisericești s'a dezvoltat limba și literatura română de azi. Statul român și biserica ortodoxă și-au înfrățit soarta pe acest pământ; în zilele bune și în zilele rele erau una și nedespărțiți. Mitropolii prezidau adunările naționale, iar domnitorii sufereau martiriu pentru credință. Biserica ortodoxă română închipuește corabia de pe fața primă a pidalionului, la cârma căreia vâslește însuși Mântuitorul și care a trecut neamul românesc prin valurile furtunoase ale vremii la limanul mântuirii. Biserica ortodoxă n'a căutat să se suprapună puterii lumesti, ci credincioasă învățaturii, că împărăția lui Christos nu este din lumea aceasta, s'a străduit a-și îndruma totdeauna credincioșii pe drumul ce duce la *Damasc* și niciodată pe drumul la capătul căruia stă *Canossa*. De aceea biserica ortodoxă în acțiunea ei de propovăduire n'a recurs la argumentele închizitoriale și astfel paginile istoriei bisericii ortodoxe n'au fost întunecate prin acte de barbarie, ca cele întâmplăte cu Savonarola, Giordano, Bruno, Hus și alții; în schimb strălucesc prin cortelul nesfârșit al martirilor, începând cu apostolii și terminând cu Brâncoveanu Constantin, boer vechiu și domn creștin, morți pentru apărarea ortodoxiei.

(Urmează.)

Îmbrăcămintea modernă a femeilor.

P. S. Sa Episcopul Visarion al Hotinului s'at adresat către preoții eparhiei sale cu o circulară, atrăgându-le atențiunea asupra îmbrăcămintei ușoare, la modă astăzi, în care se prezintă credincioasele înaintea altarului Domnului.

„Trăim în niște vremuri, — spune circulara — când simțul moral este cu totul scăzut la femei, îndeosebi la cele de prin orașe și târguri. Această scădere ele o arată — cu îngăduința vinovată a soților și părinților — mai cu seamă prin îmbrăcăminte.

„Felul cum ele umblă azi pe uliți și prin toate locurile publice îmbrăcate, sau mai bine zis desbrăcate, arată o nerușinare, pe care ori-ce cârmuire civilizată ar trebui s'o pedepsească cu asprimi polițienești. Niciodată perversitorii gustului estetic în îmbrăcămintea femeilor nu și-au bătut joc mai mult de ele și de societatea orașenească, de cât prin moda celor din urmă ani, fără ca cine-va să reacționeze.

„Biserica totuși trebuie să-și facă datoria.

„Deși prin sate nu a pătruns-asemenea fel de îmbrăcăminte, decât cu femeile câtorva „fruntași”, totuși

spre a feri simțul rușinei rămas încă la săteni, vă poftim, să arătați tuturor femeilor și fetelor (adică doamnelor și domnișoarelor), care întâmplător se lasă înrâurite de moda de astăzi a târgurilor, ce le arată desbrăcate și de strae și de rușine, că unor asemenea persoane le este oprită intrarea prin biserici.

„Înainte altarului închinători își închinătoarele trebuie să vie îmbrăcați în cel mai serios chip al buneicuințe.

„Nu veți opri intrarea lor, dar le veți ceti acest ordin în biserică în auzul tuturor, cu nădejdea, că vor înțelege greșala ce fac și rușinându-se se vor îndrepta”.

Ș T I R I

Personale. P. S. Sa Episcopul diecezan Iosif s'a reîntors Duminecă, în 31 Maiu a. c., dela București, unde a luat parte la desbaterile Sfântului Sinod și la desbaterile dela Senat.

Miercuri, în 3-lea Iunie a. c., s'a reîntors dela București și P. S. Sa Arhiepiscopul nostru Filaret.

Comemorarea Sinodului I ecumenic dela Nicea s'a sărbătorit cu solemnitatea cuvenită în toate bisericile eparhiei noastre.

În biserică catedrală din Caransebeș, la sfârșitul sfinteii liturgii, s'a săvârșit „doxologia”, iar pâr. protopresbiter A. Ghidiu a ținut o cuvântare plină de avânt, arătând isemnătatea istorică și dogmatică a sinodului dela Nicea.

Hirotiesire. P. S. Sa Episcopul Roman al Orăzii-Mari a hirotiesit Duminecă, în 31. Mai a. c., pe pâr protosincol D. Andreiu Magier, directorul Academiei teologice, într-un arhimandrit. Felicitările noastre!

Hirotoniri. P. S. Sa Episcopul diecezan Iosif a hirotonit Joi, în 4 Iunie a. c., într-un diacon, iar Vineri, în 5 Iunie a. c., într-un presbiter pe cand. de preoție Zaharie George din Mânăstirea, numit adm. paroh. în parohia nou — înființată din Berecuța.

Tot Vineri, P. S. Sa a hirotonit într-un diacon, pentru biserică din Logoj, pe absolventul de teologie Aurel Lazăr.

† **Eugenia Borchescu născ. Șandru**, soția preotului Timoteiu Borchescu din Borlovenii-vechii, și ficia protobresbiterului — controlor diecezan Spiridon Șandru, după scurte și grele suferințe a adormit în Domnul Vineri, în 29 Maiu a. c., în al 44-lea al etății și al 28-lea an al fericitei sale căsătorii.

Transmitem îndureratelor familiei și pe această cale adânc simțurile noastre condoleanțe.

Odihnească în pace!

Expoziție misionară. În legătură cu prăznuirea anului jubilar la Roma, s'a organizat și o expoziție misionară, în care se oglindește propaganda bisericii romano-

— catolice printre păgâni. Expoziția s'a inaugurat cu multă pompă chiar de către Papa Piu XI în ziua de 21 Decembrie 1924 și este un loc de mare atracție pentru pelerinii, cari vizitează anul acesta Roma.

Expoziția este așezată în mai multe săli. Foarte interesantă este sala de bibliotecă, unde se găsesc tipăriturile de propagandă dela cele mai vechi, cum sunt de pildă cărțile în limba chineză publicate de Iezuiți în orașul Canton din China, până la cele mai noi, produse de diferite ordine religioase: Benedictinii, Franciscanii, Dominicani și Lazariștii. Într-o altă sală se află expuse obiectele centrelor misionare din Alasca și America nordică. Într-o a treia, se află tot felul de colecțiuni geografice și etnografice în legătură cu vieța popoarelor, unde se răspândește creștinismul. Organizatorii expoziției n'au uitat nici pe aceia, cari au căzut chiar jertfă activității misionare, pe martirii moderni, cărora li s'a rezervat un salon special.

Privită în totalitatea ei, această expoziție oglindește nu numai propaganda misionară creștină săvârșită prin Biserica romano-catolică, ci și civilizația produsă prin creștinism la popoarele înapoiate.

(„Renașterea”)

Cuvintele unui șef de stat. În ziua de 4 Martie a. c., a avut loc la Washington solemnitatea depunerii jurământului de către realesul președinte al Statelor-Unite d. Calvin Coolidge.

Precum observă înseși ziarele, ceremonia aceasta, desfășurată sub cerul liber, în fața Parlamentului și a unei mulțimi de aproximativ 40.000 oameni și a președintelui Curții supreme a Confederației nord-americane, a avut o înfățișare măreață și religioasă.

După ce realesul președinte a jurat pe Biblia păstrată din moși-strămoși în familia sa, urcându-se pe o estradă sobru decorată, în mijlocul unei tăceri religioase și-a rostit discursul inaugural pe care l'a încheiat cu următoarele cuvinte:

„America nu râvnește nici o heghemonie terestră clădită pe sânge și violență. Nici o ambiție, nici o ispită n'o fac să se gândească la cuceriri în dauna altuia. Legiunile pe cari America le trimite peste granițele ei sunt înarmate nu cu sabia, ci cu crucea. America nu urmărește nici o altă țintă, afară de aceea de a merita harul Dumnezeuului Atotputernic”.

Cursurile de vară ale Cercului Social-creștin „Solidaritatea”, ce se țin în fiecare an la Mânăstirea Neamțu, vor avea loc de data aceasta în luna Iulie c. Programul conferințelor și al pelerinagiilor în diferitele localități istorice se va anunța la timp. O parte din membrii cercului vor participa în luna August la congresul social-creștin, ce se va ține anul acesta la Stockolm (Suedia).

Banca Poporală din Caransebeș a donat pentru „Fondul zidirei unui internat în Caransebeș pentru fiii de preoți” suma de Lei 1000.

Increștăm cu laudă acest gest frumos al „Băncii Poporale”, care — pe lângă multele donațiuni de până acuma pentru scopurile diecezei noastre — este o nouă dovadă, că conducerea acestui institut financiar este animată de cele mai frumoase sentimente față de instituțiile noastre bisericesti și culturale.

Listele de subscripție pentru Sf. Mă-năstire, „Călugăra”, deși termenul a expirat, nu au intrat încă toate la Consistorul diecezan.

On. oficii parohiale și toți P. T. domni, cari au primit astfel de liste de subscripție, sunt cu insistență rugați, ca să le retrimită în cel mai scurt timp posibil Consistorului diecezan, având acesta să-și dea socoteală Ministerului Ocrotirilor Sociale despre rezultatul colectei.

Patriarhul Constantin al Constantino-polului și-a dat dimisia. St. Sinod i-a primit-o și va alege un nou patriarh. Până la alegere este indicat ca locțiitor Mitropolitul Vasile al Niceii.

Sat fără cârciumă. Cetim în „Cronica Romanului”. Pe muchia dealului dintre comunele Răcăciuni și Parava din județul Putna, se se află satul Teiuș, o așezare de vre-o 160 gospodari, modești ca cuprindere, dar mari prin simțemintele lor alese față de biserică și neam.

Din pŭterile lor proprii au clădit biserică frumoasă, pe care au ținut să le-o târnosească însuși Preasfințitul Episcop Lucian. Cu prilejul sfințirii, pe lângă interesul și dărnicia locuitorilor pentru cele sufletești, s'a remarcat sănăta-tea și frumseța trupească a oamenilor, precum și mulțimea copiilor. Intrebând mai de aproape asupra modului de traiu, cu mirare am aflat, că în Teiuș nu este nici o cârciumă și că pe acolo rar s'a văzut om amețit de beutură. Iată deci un sat fără cârciumă.

În România mare ni s'a dat să vedem aceasta minune!

Bibliografie.

Au apărut:

Romulus S. Molin: Afurisirea lui Moisi Nicoară; Trei documente asupra luptelor noastre bisericesti în Banat. Tip. Felix Weiss, Oravița, 1925 pag. 28.

Ne sosește o simpatică broșură „Afurisirea lui Moisi Nicoară”, datorită vechiului nostru colaborator dlui Romul S. Molin. În această broșură, de aproximativ 30 pagini, sunt publicate și trei documente inedite, asupra luptelor noastre bisericesti în Banat. Dl Molin face o faptă bună și intelectuală, lămurind vechile scripte și scoțând adevărul istoric la lumina zilei.

În primul ciclu al broșurei e schițată situația bisericii noastre, în general, de sub ierarhia bisericii cal-

vine. Cu originale explicații, dl R. S. Molin insistă asupra cauzelor și mersului Unirii de sub Teofil și Atanasie. Sunt arătate aici tendințele atâtor neamuri, cari s'au năpustit asupra ortodoxismului, care apoi după descălcarearea Sărbilor, în urma nedreptăților îndurate, a sărăciei și a desbinării, se supune ierarhiei sârbești.

În ciclul următor e arătată situația culturală și socială a Românilor de sub ierarhia sârbească. Notițele și cercetările acestea au un interes dublu, de vreme ce constituie o icoană vie a vieții de odinioară, cu oamenii săi și cu bunurile sale.

Într'un loc dl Molin, ceea ce dovedește dexteritate și dar de pătrundere, reabilitează pe Bănățeni, care au sprijinit politica maghiară. Referitor la cererea de incredințare pentru a ține un congres asemenea celui sârbesc, dl Molin încă odată lămurește o eroare istorică, puțin clar limpezită, aceea a atudinii lui Banffy, a clerului românesc din Ardeal și Banat și a celui sârbesc. Tot astfel fixează locul lui Adamovici, despre care autorul nu are decât cuvinte de admirație.

După acestea autorul trece la descrierea activității lui Moisi Nicoară, căruia biserica noastră îi datorește foarte mult. Autorul îndreaptă aici o pagină de istorie, în care Vasile Moga e înfățișat ca lipsit de energie și, aiurea, că e om rău și crud. Dl Molin atribuie lui Vasile Moga o abilitate rară și o tactică mare, căci Vasile Moga este adevăratul conducător al luptei pentru scuturarea jugului sârbesc. Acolo se zice: „... în cabinetul lui Vasile Moga s'a pecetluit poate soarta bisericii noastre. . . Și poate inspiratorul acestei mișcări a fost însuși marele dascăl Moisi Nicoară”.

În fine, după publicarea celor trei documente inedite și necunoscute încă, urmează epilogul, în care dl Molin arată cauzele delațiunii și acuzațiilor împreună cu scopurile sârbești.

Cartea e scrisă bine, corect și este cea mai bună carte a anului în Banat. Sperăm, să vedem pe colaboratorul nostru scoțând și alte asemenea lucrări, de care noi suntem atât de săraci.

— r. —

Fiindu-ne cu neputință a mulțumi fiecărui în parte, exprimăm pe această cale adânc simțile noastre mulțumiri tuturor celor ce ne-au adresat cuvinte de mângâiere din prilejul morții neuitatei noastre soții, fiice, surori și noră

EUGENIA BORCHESCU născ. SANDRU

Indeosebi aducem mulțumiri fraților preoți, d-lor învățători, precum și tuturor doamnelor, domnilor și poporului din jur și din loc, cari prin participarea lor la actul de înmormântare au ținut să dea ultima sărutare scumpei noastre răposate.

Borlovenii-vechi, la 30 Maiu 1925.

În numele intristatelor familii:

Timoteiu Borchescu
preot ortodox-român, ca soț.

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de preot din parohia de cl. III. din *Forotic*, devenit vacant prin moartea preotului Martin Ciulin, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente:

1. Uuă sesiune parohială constătătoare din 45 jug.
2. Un intravilan de 1200 st. □.
3. Una și jumătate (1,½) litră de pământ pentru vie.
4. Venitele stolare uzitate.

Alesul va trebui singur să se îngrijească de locuință, nefiind casă parohială; și tot odată va trebui să supoarte dările după pământul ce-l folosește.

Recuzenții își vor înainta cererile de concurs. P. On. Oficiu protopresbiterial din Oravița, adresate Comitetului parohial din Forotic, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar numai cu prealabila încunoștințare a P. On. Domn protopresbiter și nici decum în ziua de alegere.

Forotic, din ședința Comitetului parohial ținută la 22 Martie 1925.

Gheorghe Popovici m. p. **Pavel Frențiu** m. p.
președ. Com. paroh. notar Com. paroh.

In contelegere cu mine: **Virgil Musta** m. p., protopresbiter.

Nr. 1382. B. ex. 1925.

Acest concurs se publică cu adăusul, că în baza aliniatului ultim din §. 29 al Regulamentului pentru parohii și în baza deciziei consistorială data 3 Martie și respective 12 Aprilie 1914 Nr. 3053 B., ridicat și la valoarea de concluz sinodal eparhial cu concluzul Nr. protoc.

33 ex. 1914 se anunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte legală a dotațiunii preotești.

Caransebeș, din șed. cons. ținută la 7. Apr. 1925.

Episcopul diecezan :

Dr. Iosif Tr. Badescu m. p.

Publicațiune de licitație.

Se publică licitațiune pentru învălirea acoperișului cu „Eternit“ dela biserica ort. română din comuna Obad (Jud. Timiș.)

Ofertele trebuiesc înaintate la oficial parohial din Obad până la 21 Iunie 1925, ora 11 ameazi, când va fi și licitația.

Ofertele cari nu sunt în regulă și sosite chiar prin poștă, mai târziu, nu vor fi luate în considerare. Ofer-tantul trebuie să fie cetățean român și să aibă îndreptă-țirea de a executa asemenea lucrări, în conformitate cu legea industrială.

La ofertă se va anexa și vadiul de 6% în nume-rar, ori în hârtii de valoare.

Planurile, caetul de sarcini și condițiunile referi-toare la lucrări se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din Obad în orele oficiose.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încre-dința lucrările aceluia întreprinzător, care-i oferă mai multă garanță.

Vadiul ofertelor reacceptate se va restitui în ter-men de 3 zile, socotit dela deschiderea ofertelor.

Obad, la 24 Aprilie 1925.

Comitetul parohial ort. rom.

EMERIC SALLAY

sculptor, tâmplar artistic
și constructor de altare.

Execută tot felul de aran-
jamente interioare, ca
altare, strane etc, precum
și reparatura acelorora.

Timișoara, IV. Str. Alexandru Mocsonyi 13.

Imbrăcați-Vă

numai la croitoria

Bugariu & Schill

Caransebeș, Strada Logojului

Atelier modern

pentru confecționarea
hainelor bărbătești. Confec-
ționează reverenți pentru domni
preoți și tot felul de haine civile
după cel mai nou fason.

Serviciu p r o m t și real.

Comandele din afară se execută în
timpul cel mai scurt.